

Umím na pískovišti napsat odborný článek

Na počátku května se konalo výběrové řízení na ředitele Cesty domů. S tím, který byl vybrán, Markem Uhlířem, si povídala Martina Špinková.

Je to několik dní, co víš, že budeš od září ředitelem Cesty domů. Předpokládám, že když ses přihlásil do výběrového řízení, těší tě to, tak tě nebudu trápit fotbalistickými otázkami po pocitech. Ale něco k tomu asi přece jen řekneš, že?

Já vlastně neumím říct, jaký z toho mám pocit. Ještě se to úplně neusadilo a ještě mi asi ani všechno úplně nedošlo. Když se snažím představit sám sebe dejme tomu na konci září, má to spoustu vrstev a každá z nich je spojená s trochu jinými pocity. Moc se těším na práci se všemi těmi lidmi, kteří mi poslední roky chyběli. Také na tu cestodomoenskou atmosféru, která mi taky chyběla, moc se těším na pár měsíců naší společné práce při předávání ředitelské agendy.

Pak se také dost těším na to, že se zas něco nového naučím, přece jen jsem se doposud pohyboval hlavně v jiné části zdravotnictví a jsem ten typ, který se rád zas něco naučí odjinud. O prázdninách bych se rád připojil k někomu ze zdravotníků a šel se učit péči o lůžka v našem podání, rád bych si sedl na náslech do poradny. Obecně bych byl rád, kdybych mohl s každým ze zaměstnanců strávit jeden jeho pracovní den, abych věděl, co která práce obnáší, jaká má specifika, jaký rytmus. Vlastně se dost těším prostě na práci jako takovou - pracuju rád a práce se nebojím. Zvláště ne práce pro organizaci s tak dobrou firemní kulturou, jako je Cesta domů.

A něčeho se třeba trochu obáváš?

Jsou tu věci, u nichž si nejsem jistý, jestli se na ně mám těšit nebo spíš ne - dařilo se mi někdy od roku 2005 pracovat víceméně na volné noze, měl jsem tu výhodu, že jsem dělal jen to, co mě bavilo, a k práci jsem si sedal, když jsem chtěl. Jsem si jistý, že až si zkusím první pracovní den s tebou, vklouznu do toho jako nic, ale přece jen, tuším tam někde ty šanony, papíry, dopisy, stanoviska, rozборы, výkazy, hlášení, a tak. Zavalí mě?

A pak přichází vrstvy, před kterými mám vyloženě respekt. Čeká nás klíčové rozhodnutí v podobě hledání nových prostor, což není legrace. Ve hře je hodně peněz, hodně emocí, hodně otazníků. Také, jako každý rok, nás čeká shánění peněz, z čehož mám trému. Budeme zavádět počítačový systém, který má pojmout skoro všechno. Pomůže nám v práci? Nezavalí nás?

Já sama ze sebe musím říci, že ta spousta úřadování mne vlastně těší právě s těmi lidmi, kteří tu jsou. Je někdy veselé s nimi i napravovat chyby, které umějí přiznat, nebo řešit zdánlivě neřešitelné problémy nebo otravné věci. Je to někdy doslova dobrodružství...

Ano, ve mně jinak jednoznačně převládá spokojený pocit z toho, že budu od září pracovat v organizaci, jejíž existence je u nás nezastupitelná, která dělá práci, kterou nikdo jiný dělat neumí a nechce, s lidmi, kteří ji umějí dělat nejlíp. Mám po krk všech těch nemocničních oddělení, kde musíš lidem vysvětlovat, že jestli je ta práce nebaví, tak by ji neměli dělat. Pro mě je na Cestě domů myslím klíčová věc právě to, že kdo tu pracuje, ví proč.

Leckdo je možná zvědavý, kdo to do Cesty domů přichází a odkud. Odkud přicházíš, co teď děláš?

Aktuálně jsem na rodičovské (ta druhá část sousloví, tedy "dovolená", mi připadá jako mimořádně krutý šprým) s Rózou, naší druhou dcerou. K tomu vedu grant České resuscitační rady a mám s kamarády firmu na výuku první pomoci, čemuž se snažím nevěnovat večery ani víkendy. Celkem se to naštěstí daří.

Ta resuscitační odbornost je trochu legrační spojení s ředitelováním hospice, ne?

Ani to tak nevnímám. Asi bych teď měl reagovat nějak v tom smyslu, jako že obě ty odbornosti pracují s podobnými pacienty, lidmi směřujícími k té pomyslné hraně. Je to tak. Ale – mám dojem, že jeden z neduhů českého zdravotnictví je právě předpoklad, že nejlepším ředitelem záchranky je anesteziolog, nejlepším ředitelem zubní kliniky je zubař, nejlepším ředitelem laboratoře biochemik. Ale my přece po řediteli záchranky primárně nechceme, aby uměl dobře uspávat, po řediteli zubní kliniky aby dělal dobré korunky a po šéfovi laboratoře aby to uměl s kahanem. Chceme po nich, aby uměli vést lidi, rozuměli penězům, aby měli srozumitelné vize a uměli pro ně získávat podporu. To jsou vlastnosti přenositelné mezi odbornostmi.

A odkud přicházíš obecněji – co je to, co si z dosavadního života přinášíš do Cesty domů po odborné stránce? Studia, práce, zkušenosti...

Můj, jak se říká, background, je trochu nepřehledný. Když se podívám na sebe někdy v roce 1999, učitelské noviny s přehledem VŠ oborů v ruce, nevyplněnou přihlášku na stole, maturitu před sebou - nevím přesně zda by Cesta domů zapadala do mých tehdejších plánů. Šel jsem nakonec na žurnalistiku. Když jsem ji pak dodělával, měl jsem s kamarádem hospodu v lese v Klánovicích a učil na tamní základce. Nakonec jsem ale u žurnalistiky trochu zůstal - šel jsem dělat mluvčího pražské záchranky. A tam jsem zjistil, že na té práci mě daleko víc zajímá to zdravotnické než to novinářské. Byla to navíc doba velkých změn, sedmdesát okresních záchronek se slučovalo do čtrnácti krajských, začínaly první mezinárodní výměny zkušeností, záchranky se měnily před očima.

Dva roky jsem byl na ministerstvu zdravotnictví, vystudoval jsem k tomu zdravotnický management, jezdil jsem na jednání zdravotnických komisí do Bruselu. Pro mnoho lidí sen, vrchol kariéry, zvláště když má člověk napsáno na vizitce "ministerský rada". Byla to, po pravdě řečeno, nuda. Pak jsem dostal v Bruselu příležitost pracovat v týmu výzkumníků, kteří každoročně publikují srovnávací report evropských zdravotnických systémů. Moc mě bavilo přemýšlet o tom, jak konstruovat indikátory kvality péče, hodně jsem se tam naučil a určitě už nikdy nebudu vydělávat tolik peněz jako tehdy.

Ale nezůstal jsi u toho...

Tehdy jsem si uvědomil, že chci změnu, tak jsem se přihlásil do Cesty domů jako projektový asistent, k tomu jsem začal chodit do Motola dělat sanitáře na urgentním příjmu. A v noci jsem zase klidně spal, nebudil se leknutím, co všechno jsem přes den zapomněl udělat, komu jsem nezavolal, na čí e-mail neodpověděl. Mám hrozné štěstí, že moje žena Pavla nejen že všechny tyhle moje bizarní velety podporovala, ale k tomu nás i živila a teď vlastně pořád ještě žíví. V září si to prohodíme, protože jeden takový velety se chystá dělat ona.

Na nezodpovězené e-maily se připrav, doufám ale, že budit se leknutím nebudeš muset. Ostatně už sis to tu trochu zažil, ač teď se vracíš přece jen na daleko zodpovědnější místo. Jde říci, na co se těšíš zpátky nejvíc, co ti třeba chybělo?

Asi to vyplývá z toho, co už jsem řekl. Existuje nějaké buditelské přísloví, snad sokolské, "svůj k svému". Za ty poslední tři roky jsem vždycky měl dojem, když jsem šel do Bubenské nebo i jen s někým z CD na pivo, že jsem u svých. Za tři roky rodičovské jsem si udělal zdrávku, chodil jsem po praxích a zíral, jak neuvěřitelně hluboko se to zdravotnictví propadá, každý rok hlouběji, člověk, který řekne, že mu záleží na pacientovi, je v očích ostatních zralý tak na diazepam a odvoz do Kateřinské.

To, na co se tedy těším nejvíc, je práce s normálními lidmi, kteří si sebe navzájem a svojí práci váží. V pražském zdravotnictví je to nevídaný jev. Měl jsem vždycky v životě štěstí na skvělé šéfy, kteří mě podporovali, důvěřovali mi, mohl jsem si jich vážit. Kdyby se mi to teď podařilo někomu dalšímu vrátit, budu spokojený.

Budeš asi jediný ředitel hospice v Čechách, který je i zdravotník, víš to?

To jsem nevěděl. Řekněme si ale upřímně, že chvíle, kdy se u lůžka budu cítit stejně jistý v kramflecích jako u manažerské práce, ještě nenastala. Učím se a budu se učit i dál, budu i jako ředitel dál trochu chodit sestrovat do špitálu. Nechci být ředitel-teoretik. Obecně si myslím, že mi dělá dobře kombinovat práci hlavou s prací rukama.

Pár soukromějších otázek: co tě těšilo nejvíc, kdy jsi byl s Rózou doma? Jak tě tak poslouchám, určitě i tento čas tě něco naučil.

Asi bych měl říkat něco o tom, jak úžasné bylo být u prvních krůčků a tak. Bylo. Ale jestli jsem se něco naučil, tak jednak vážit si spánku a striktně oddělovat čas na práci a čas na neprací, nic jiného mi ani nezbylo. Potom – vážit si všech, kdo vychovávají děti. Klobouk dolů, se vši vážností říkám, že péče o dítě tak asi do jednoho roku, roku a půl, je řehole, která se nedá penězi vyvážit a je daleko těžší než jakékoliv zaměstnání, které jsem kdy dělal. Každý chlap by si to měl zkusit, myslím, že to dělá dobře i vztahu těch dvou rodičů.

Asi umíš taky vařit, uklízet a přežít na pískovišti...(to poslední jsem téměř neuměla, ale pak jsem to hodně užila v práci ředitele).

Ale vůbec ne. Umím na pískovišti napsat odborný článek v angličtině, ale moje děti přežívají na jogurtech, rohlících, mléku, špenátu a bramborách. O uklízení asi radši ani mluvit nebudu. Doufám ale, že moje výchova má zas třeba jiné klady, i když, jako na potvoru mě teď žádné nenapadají!

Chodíš, běháš, jezdiš, hraješ něco nebo na něco? (Ptám se na koníčky, které tě baví sedlat).

Téhle otázky bych se ještě nedávno děsil, jsem totiž sportovní antitalent. Moje první trojka v životě byla z tělocviku. Ale někdy před rokem jsem to překousnul, když jsem zjistil, že nesmím cílit na výkon, ale vytrvalost – a to mi najednou šlo. V loňském roce mám naběháno 600 km. Uběhl jsem půlmaraton, ale na čas se neptej. Když jdu běhat, běžím svých sedm až deset kilometrů, když jdu plavat, dám si v Podolí padesát bazénů. Pomalu, svým tempem, ale mám ze sebe hroznou radost, že to jde.

A když jsi ten novinář, co by sis položil za otázku? Ptal by ses na své vlastnosti, na oblíbené jídlo, knihu, film?

A co kdybych se radši zeptal tebe? Čtenáře nezajímá, jestli mám rád pizzu...

...zajímá je ale určitě, Martino, proč odcházíš, co budeš dělat, co se tvým odchodem mění. Chceš odpovědět?

Já to tušila, že mi nějaký míček hodíš zpátky... Cestu domů jsem spolustavěla a pak vedla asi deset let, je to docela dlouho a myslím, že co jsem uměla, jsem udělala. A také myslím, že matky zakladatelky (dost ošklivé označení, ale asi má své opodstatnění) by neměly v organizaci tvrdnout tak dlouho, až je třeba je odstraňovat (a nejde to). Z mého osobního pohledu je to pak tak, že dvacet let jsem byla doma s dětmi, deset let s Cestou domů a teď, pokud tu ještě nějakou dobu budu, bych se chtěla vrátit ke své profesi a docela ráda bych trochu kreslila a psala. Také bych ráda dělala víc babičku, to se teď moc nestačilo a vnoučata rostou tuze rychle. Z Cesty domů ale neodcházím – plánuji se ucházet o místo v radě sdružení a pracovat v ní, využít v ní své zkušenosti, nápady, kontakty. A co se mění? Myslím, že právě ne až tak moc a že z toho budeme mít radost. Přes všechnu křehkost, protože prostě ji tvoří lidé, je Cesta domů respektovaná živě fungující organizace, která si poprvé zkusí být někomu předána jako celek a ukáže, že není malá, ale velká holka, jak říká (tedy většinou o lidech) s oblibou naše vrchní sestra Anna.

A teď už se zase ptám já, Marku, a kladu svoji obvyklou všetečnou otázku na závěr: představuješ si někdy svůj čas na konci života, jak bys na konci chtěl žít, jak odcházet?

Myslím, že o tom někdy přemýšlí každý z nás, ne? I já. Moje představa dobré smrti má dva hlavní rysy – nebýt sám a zároveň svou smrtí nikoho příliš netrápit. Nechtěl bych po smrti obřad v krematoriu, chtěl bych, aby se jedlo a pilo, nejlíp aby hrála nějaká kapela a všichni se smáli tomu, jak jsem mluvil ze spaní, neuměl si sám kupovat oblečení a falešně zpíval. Čím dál víc si ale říkám, že je to egoistické, přemýšlet o své smrti ze svého pohledu. Mně moje smrt trápit nebude, já si sobecky umřu a bude. Snažím se svým blízkým říkat, a asi se s tím i dost neomaleně vnucuji, že jsem se svou smrtelností srovnaný, a když bych zítra umřel, budu vděčný za to, co bylo a nemělo by je to tedy mrzet, určitě ne víc než mě.

Marku, děkuji za povídání a přeji dobré putování s Cestou domů jak tobě, tak ostatním s tebou!